

A man in a yellow polo shirt and khaki shorts stands in a field of tall green grass. He is holding a large bundle of the grass, looking up at it. The background shows a clear blue sky, a few trees, and some buildings in the distance.

## Våra grödor

**Ensam är stark.** Per Larsson, Sveriges enda odlare av rörsvingelfrö 2007 och 2008. Här i sin andra-årsvall av SW Swaj den 5 juni 2008. Föredömligt omgärdad av fyra meter putsad vändteg. År 2009 får han flera nya odlarkollegor över södra Sverige i denna nya intressanta vall- och fröodlingsgröda.

# Rörsvingel

## – nygammalt frögräs, växer så det knakar

**Text & foto:** Hans Jonsson, Svensk Frötidning

Svensk Frötidning kåserande faktaartiklar om våra svenska oljeväxt-, och vallfrögrödor väcks ånyo till liv. Under åren 2005-2007 gick vi igenom de fjorton största grödorna.

Men det ökande intresset för vallfrö-odling gör att de svenska vallfröodlarna berikats med två nya högintressanta vallfrögrödor. Rörsvingel är en av dessa. Låt oss först slå fast: i Danmark heter rörsvingel strandsvingel medan den i Sverige heter rörsvingel – och inget annat. Därmed är den stundom förekommande begreppsförvirringen avslutad. Rörsvingel har en fantastisk grönmassatillväxt och på sikt förväntas den ersätta ängssvingel i vallblandningar.

### Praktiken talar

Rådgivare i all ära – men när det gäller vallfröodling brukar man säga att odlarna själva sitter på unika kunskaper i hur man odlar dessa mycket speciella grödor. Än mer uppenbart gäller detta rörsvingel. Per Larsson, lantbrukare utanför Vellinge i Skåne, var nämligen 2007 och 2008, med sina 8,5 hektar den enda svenska fröodlaren av rörsvingel i modern tid. Men inför 2009 ligger över hundra hektar odling ute för skörd. Dessa finns spridda över södra Sverige och glädjande kan konstateras att även några ekologiska fröodlare nappat på nyheten.

### Skörd och etablering är viktigast

Vi beger oss således till Per Larsson och hans rörsvingelfält av sorten SW Swaj för att ta del av de viktigaste odlarerfarenheterna. Trots att rörsvingel har en enorm grönmassatillväxt är den långsam i starten. Cirka 7 kilo per hektar rörsvingel såd-

des in i korn, 90 kilo per hektar med varannan bill.

– Det kom grant som bara den, konstaterar Per!

Vägen fram till fröskörden – det andra centrala momentet i odlingen – kantades av extrem torka och blöta. Även spillkornet ställde till det men fick på tafs en rejäl Mårtensknäpp.

Rörsvingel är drösningsbenäget och måste därför strängläggas. Och som alltid är slutresultatet en kombination av tur och skicklighet.

– Jag ställde in tröskan som till röd-svingel, och det gick utmärkt, berättar Per.

Veckan efter kom det 70 mm regn. Skördarna 2007 och 2008 ligger kring 1200 kilo per hektar rensad vara. Andra viktiga inslag i odlingen för att uppnå hög och säker skörd är tillväxtreglering i början av maj samt en mjöldaggsbekämpning.

### Bra gröda för framtiden

Att ge sig på en ny gröda som rörsvingel kändes inte konstigt för Per. Snarare tvärtom. Per odlar sedan tidigare en del lite ovanliga grödor som till exempel kärnmajs till Doggyfoder. Per är mycket nöjd med denna nygamla fröodlings-gröda så här långt.

– Spannmålsodlingen var svag 2006 när jag bestämde mig för att odla rörsvingel. Ett beslut jag verkligen inte ångrar.

Hitintills är det få grödor som kunnat konkurrera med rörsvingeln och Per ser fram emot en tredje skörd 2009. Rörsvingelns enorma tillväxtförmåga avspeglar sig även i fröhalmen och återväxten på hösten. Inalles har Per plockat ut nästan 15 ton tillväxt per hektar 2008. Han kan glädja sig åt att – förutom 1,4 ton orensat frö – kunna skörda och sälja 10,4 ton halm och 2,7 ton återväxt-grönmassa till ensilage. Det är krut i svensk vallfröodling. «

*Fotnot: Övriga artiklar i serien: [www.svenskraps.se/frotidning](http://www.svenskraps.se/frotidning). Nästa gröda på tur är rajsvingel.*



### Fakta rörsvingel

Latinskt namn: *Festuca arundinacea*. Artnamnet *arundinacea* betyder "som liknar vass" och kommer av *Arundo* som är ett äldre vetenskapligt släktnamn på vass. Kallas i Danmark för strandsvingel vilket antagligen kommer av att artens naturliga växtplats är grusiga och steniga stränder vid Östersjön.

Rörsvingel är en gammal foderväxt som efter ett längre uppehåll börjar förekomma i svenska vallblandningar igen. Arten ersätter ängssvingel och har en fenomenal grönmassatillväxt på mellan 10-15 ton per hektar.

Odlades på 8,5 hektar 2007-2008 med en avkastning på cirka 1200 kilo per hektar. Över hundra hektar planeras för skörd 2009.

**Yvig vippa.** Rörsvingel är ett högväxt gräs som växer i stora kraftiga tuvor. De grova och styva stråna kan bli upp till en och en halv meter höga. Vipporna är mycket stora med långa hängande vippgrenar.